

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

referitoare la cererea de suspendare a acțiunii
Legii nr. 285 din 5 octombrie 2023 pentru modificarea
articolului 6 din Codul fiscal nr. 1163/1997
(sesizarea nr. 261a/2023)

CHIȘINĂU

30 noiembrie 2023

DECIZIE REFERITOARE LA CEREREA DE SUSPENDARE A ACȚIUNII
LEGII NR. 285 DIN 5 OCTOMBRIE 2023 PENTRU MODIFICAREA
ARTICOLULUI 6 DIN CODUL FISCAL NR. 1163/1997

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
lui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
lui Serghei ȚURCAN,
lui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 29 noiembrie 2023,
Examinând *prima facie* sesizarea menționată,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

C O N S T A T Ă :

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională pe 29 noiembrie 2023, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. j) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. j) din Codul jurisdicției constituționale, de Adunarea Populară a Găgăuziei (Gagauz-Yeri). Adunarea Populară a Găgăuziei a aprobat trimiterea sesizării la Curte prin Hotărârea nr. 262 din 17 noiembrie 2023.

2. Curtea observă că autorul sesizării îi solicită Curții să verifice constituționalitatea Legii nr. 285 din 5 octombrie 2023 pentru modificarea articolului 6 din Codul fiscal nr. 1163/1997. Anterior modificării efectuate, restituirea sumei TVA și accizelor, achitate de către agenții economici din unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special, se realiza de la bugetul de stat.

3. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea menționată anterior, ține de competența Curții Constituționale.

4. Curtea observă că Legea contestată este publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 398 din 21 octombrie 2023 și a intrat în vigoare la 1 noiembrie 2023. În jurisprudența sa, Curtea a precizat că dispozițiile de modificare și de completare a unui act legislativ se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta (a se vedea HCC nr. 11 din 26 mai 2022, § 27; HCC nr. 19 din 31 octombrie 2023, § 28). Din acest motiv, Curtea a precizat că-și va raporta obiectul analizei la articolul 6 alin. (11) din Codul fiscal.

5. Potrivit prevederilor contestate, restituirea sumei impozitelor și a taxelor, percepute conform prevederilor Codului fiscal și ale altor acte normative, adoptate în conformitate cu acesta, și plătite în plus sau care, conform legislației, urmează a fi restituite, se realizează de la bugetul de stat și de la bugetele locale a căror sursă de venit o constituie impozitele și taxele respective, cu excepția restituirii sumei impozitului pe venit al persoanelor fizice care se realizează de la bugetul de stat. Restituirea sumei TVA și a

DECIZIE REFERITOARE LA CEREREA DE SUSPENDARE A ACȚIUNII
LEGII NR. 285 DIN 5 OCTOMBRIE 2023 PENTRU MODIFICAREA
ARTICOLULUI 6 DIN CODUL FISCAL NR. 1163/1997

sumei accizelor, achitate de către agenții economici din unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special, se realizează de la bugetul acesteia. În cazul în care, după încheierea exercițiului bugetar, suma restituirilor aferente acestor tipuri de venituri depășește suma încasărilor, diferența se acoperă prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat în anul bugetar următor.

6. Autorul sesizării i-a solicitat Curții să suspende acțiunea articolului 6 alin. (11) din Codul fiscal pe baza articolelor 25¹ alin. (2) din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și 7¹ din Codul jurisdicției constituționale. În motivarea acestei cereri, autorul a menționat că restituirea sumei TVA și a accizelor, achitate de către agenții economici din unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special, va prejudicia bugetul unității teritoriale autonome cu statut juridic special. În special, autorul sesizării a estimat că pentru lunile noiembrie și decembrie 2023 pierderile pentru bugetul local vor reprezenta circa 20-22 milioane de lei. Restituirea acestor sume va avea un impact negativ asupra celor mai stringente domenii, precum educația, protecția socială etc. Necesitatea suspendării acțiunii articolului 6 alin. (11) din Codul fiscal este dictată de faptul că sunt incidente mai multe principii și drepturi fundamentale prevăzute de Constituție, *e.g.* principiul legalității și principiul autonomiei locale. În cazul în care prevederile contestate nu vor fi suspendate, o eventuală neconstituționalitate a acestora nu va fi în stare să acopere prejudiciile iminente care vor surveni în perioada apropiată, din cauza deficitului bugetar și afectării drepturilor patrimoniale ale cetățenilor care locuiesc în unitatea teritorială autonomă.

7. Curtea reține că poate suspenda, sesizată fiind, acțiunea actelor prevăzute la articolele 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, dacă aceste acte afectează sau se referă la domeniile stabilite la articolul 25¹ alin. (2) din Legea citată și la articolul 7¹ alin. (2) din Codul menționat (a se vedea DCC nr. 161 din 29 decembrie 2020, § 7; DCC nr. 143 din 26 octombrie 2023, § 6).

8. Curtea reiterează că măsura suspendării acțiunii unor acte contestate implică (i) să se stabilească dacă prevederile contestate afectează sau se referă la unul sau mai multe domenii indicate la articolul 25¹ alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și la articolul 7¹ alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale, iar rațiunea ei constă în (ii) evitarea unor prejudicii și consecințe negative iminente (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 49 din 28 aprilie 2023, § 6). Aceste condiții trebuie întrunite cumulativ.

9. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că în cazul invocării riscului afectării unui domeniu prevăzut de articolul 25¹ alin. (2) pct. 1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și de articolul 7¹ alin. (2) pct. 1) din Codul jurisdicției constituționale, autorul cererii de suspendare trebuie să demonstreze intensitatea și posibilele prejudicii și consecințe negative iminente și ireparabile ale riscului invocat (a se vedea DCC nr. 122 din 28 septembrie 2023, § 9). Chiar dacă riscul este abstract, cererile cu privire la

DECIZIE REFERITOARE LA CEREREA DE SUSPENDARE A ACȚIUNII
LEGII NR. 285 DIN 5 OCTOMBRIE 2023 PENTRU MODIFICAREA
ARTICOLULUI 6 DIN CODUL FISCAL NR. 1163/1997

suspendarea acțiunii actelor sesizate trebuie motivate convingător. Doar invocarea riscului și enumerarea unor valori fundamentale nu reprezintă o motivare suficientă și convingătoare în vederea suspendării acțiunii actului sesizat (a se vedea DCC nr. 102 din 12 iulie 2022, § 4; DCC nr. 143 din 26 octombrie 2023, § 8).

10. Examinând *prima facie* sesizarea privind solicitarea suspendării, Curtea observă că, deși autorul sesizării susține că restituirea sumelor TVA și a accizelor va prejudicia bugetul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, fapt care va încălca drepturile cetățenilor care locuiesc în unitatea în discuție (*e.g.*, neachitarea salariilor), Curtea reține că aceste riscuri sunt invocate fără a fi făcută o legătură causală cu o eventuală încălcare a drepturilor fundamentale invocate de autorul sesizării.

11. Curtea reiterează că rațiunea suspendării acțiunii actelor normative contestate este o măsură *in extremis* și constă în evitarea unor consecințe negative iminente și ireparabile pentru valorile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea DCC nr. 139 din 16 septembrie 2021, § 8).

Din aceste considerente, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, articolului 25¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 6, 7¹, 61 și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E

1. *Se respinge* cererea de suspendare a acțiunii articolului 6 alin. (11) din Codul fiscal.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 30 noiembrie 2023

DCC nr. 166

Dosarul nr. 261a/2023